

ИНФОРМАЦИЯ

ЗА ФИТОСАНИТАРНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

към 09.05.2018 г.

Затопянето на времето през месец април – високите температури в края на първото и началото на второто десетдневие, дадоха тласък в развитието на земеделските култури. Температурните колебания през месеца бяха големи в рамките на денонощието. В областите Бургас, Монтана и Перник са се образували слани. В припланинските части на Монтана сланите са причинили частични повреди по поникналите вече картофи. Вследствие падналите през март обилни валежи, високата почвена влагозапасеност забави предсеитбените обработки и сеитбата на пролетниците, но от друга страна благоприятства поникването на културите и началните етапи от развитието им. Топлото време ускори вегетацията на разсадите при тютюна за 20-25 дни и достигнаха до фенофаза „вдигане на уши”. Тези, които са разсадени в края на март вече са оформени растения за разсаждане. Установилото се горещо време през последната десетдневка на месеца, съществено намали почвената влагозапасеност, но създаде благоприятни условия за провеждане на следцъфтежните пръскания при овощните видове.

ПШЕНИЦА И ЕЧЕМИК

Пшеница – фенофаза от „начало на вретенене” до „начало на изкласяване“

Ечемик - фенофаза от „вретенене” до „изкласяване”

Подхранени са общо 9236.73 хил. дка (78.62 % от общата посевна площ пшеница и ечемик), от тях:

пшеница – 8511,35 хил.дка (79,6 % от посевната площ на пшеницата);

ечемик – 725,38 хил.дка (68,7 % от посевната площ на ечемика).

Контрол на плевелите:

Третирани с хербициди са общо 7715,44 хил. дка (65,6 % от общата посевна площ пшеница и ечемик), от тях:

пшеница - 7117,758 хил.дка (66,5% от посевната площ на пшеницата);

ечемик - 597,683 хил.дка (56,6% от посевната площ на ечемика);

Контрол на вредителите:

Обикновена житна пиявица /Ouleta melanopa/

В почти цялата страна е установено начало на яйцеснасяне и начало на излюпване на ларвите. Плътноста е под ПИВ и борба не е изведена..

Поява и вредна дейност на *листни въшки* е установена в областите Варна, Добрич, Пазарджик и Търговище.

Вредна житна дървеница (Eurygaster integriceps)

Масова миграция е констатирана във всички области. Плътността е под ПИВ.

Брашнеста мана /Erysiphe graminis/

В област Велико Търново по долните етажи са установени петна с пестули със степен на нападение от 5-10%. Плътност от 1-5 % е констатирана в област Ловеч.. В останалите области степента на нападение е под ПИВ.

Септориози по житните /Septoria tritici, Septoria nodorum/

Нападението е от единични петна по долните етажи на листата от средна степен на нападение до 0-5%. В областите Велико Търново Търговище и Ловеч е установено нападение.

Мрежести петна /Drechslera teres/

В областите Велико Търново и Търговище по долните листа са установени петна и плътност от 0-5%.

РАПИЦА

Фенофаза „бутонизация-жълт бутон” – Велико Търново, Перник

Фенофаза „начало на цъфтеж – 10% от цветовете” – Добрич

Фенофаза „пълнен цъфтеж”- Бургас, Варна, Велико Търново, Видин, Враца, Монтана, Добрич, Ловеч, Русе, Разград, Перник, Стара Загора, София-обл.

Подхранени са 1446,830 хил. дка (82 % от общата посевната площ с рапица)

Третирани площи с вегетационни хербициди - 654 140 дка

Контрол на вредителите:

Рапичен стъблен скритохоботник /Ceutorhynchus napi/

Под ПИВ / 0-2 бр. кв.м/ са установени в областите Бургас, Варна, Видин и София. В районите на Варна, Велико Търново, Враца, Добрич, Пловдив и Разград е констатирано нападение над ПИВ / 2- 6 бр. кв.м/

Рапичен цветояд /Meligethes aeneus/

В областите Бургас, Варна, Велико Търново, Видин, Ловеч, Пловдив и София област ПИВ е 2-4 бр/растение, а над ПИВ – 4-6 бр/растение е установено във Велико Търново, Враца, Варна, Монтана, Разград и Стара Загора.

Сухо стъблено гниене /фомоза/ /Leptosphaeria maculans/

В област Монтана е установена ниска степен на нападение.

Рапична стъблена бълха /Psylliodes chrysocephalus/

Третираните площи срещу неприятеля са 10 500 дка.

Шушулков хоботник /Ceutorhynchus obstrictus = Ceutorhynchus assimilis/

През месец април, е установена поява на неприятеля в посевите. 2 600 дка са третираните площи.

ПРОЛЕТНИ ОКОПНИ КУЛТУРИ

Слънчоглед – фенофаза – от „сетба” до „2-ра двойка същински листа”

Царевица - Фенофаза: „сеитба” - „масово поникване”- „разтваряне на трети лист”

Слънчоглед

Предсеитбено торене с азотни торове е извършено на 2340,797 хил. дка /61,25%/ слънчогледови площи.

Към момента са наторени 1160,713 хил. дка /30,37%/ с фосфорни и 1094,313 хил.дка /28,63%/ с калиеви торове.

Хербициди

Почвени хербициди са приложени на 2314,100 хил.дка /84,1%/ от засятите до момента слънчогледови посеви.

Царевица

Към момента на територията на страната са засети 2 523,001 хил. дка. На площ от 1 500,330 хил. дка са внесени почвени хербициди. Предсеитбено торене с азотен тор е извършено на 1 511877,9 хил. дка; наторени с фосфорни и калиеви торове са 685 260 хил. дка.

Контрол с вредителите:

Сив царевичен хоботник /Tanymecus dilaticollis/

През април в областите Враца, Ловеч, Добрич, Монтана, Плевен, Велико Търново и Силистра е констатирана поява и начало на вредна дейност от сив царевичен хоботник в площите с царевица. Плътност на неприятеля от 0 до 1 бр./кв.м е отчетена в областите Монтана, Силистра, Ловеч, Плевен и Велико Търново. На площ от 40 000 дка плътността му надвишава ПИВ и достига до 10-12 бр/кв.м. Нападнатите площи са третирани. В област Добрич масово нападение от неприятеля е установено по плевелната растителност и в пшенични посеви. В общините Крушари и част от Генерал Тошево, плътността на хоботника е над ПИВ и варира от 3 до 10 бр./кв.м.

Данни за регистрирано начало на вредна дейност от **Сив царевичен хоботник** в слънчогледови посеви са подадени за областите Добрич /общините Крушари и част от Ген. Тошево, плътността на неприятеля е над ПИВ и варира от 3-10 бр./кв.м., В. Търново /1 бр./кв.м./, Враца /10-12 бр./кв.м., Монтана /0-1,2бр./м²/, Разград /0-1 бр. м², Силистра /0-0,2 бр./м²/.

От област Враца е подадена информация , че в агроекологичен район Оряхово има повреди от сив царевичен хоботник, като на 32 000 дка слънчоглед нападението е над ПИВ и плътността достига до 10-12 бр/кв.м. На нападнатите площи е извършено третиране.

ТЮТЮН

Фенофаза „вдигане на уши“.

Тютюнев трипс */Thrips tabaci/*

Поява по плевелната растителност в областите: Пловдив, Пазарджик, Враца, Кърджали. Третираны са лехите в Кърджали и Пловдив.

Извършено е предпазно третиране срещу **черно кореново гниене** в Пловдив, Враца и Кърджали.

КАРТОФИ

Фенофаза: „сеитба” - „Поява на първите отделни бутони (1-2 mm) от първото съцветие (главно стъбло)”.

В страната са засадени 34,096 хил. дка с картофи, от тях с почвени хербициди след засаждане, преди поникване са третираны 16,636 хил. дка, а вегетационни хербициди са внесени на 2,2 хил. дка в Петрич (област Благоевград).

При засаждането на картофите са наторени 14,142 хил. дка със сложни комбинирани торове.

С азотни торове са подхранени общо – 12,650 хил. дка, с фосфорни торове – 6,100 хил. дка и с калиеви – 4,6 хил. дка в областите Пловдив и Смолян.

Контрол на вредителите:

Колорадският бръмбар /Leptinotarsa decemlineata/

Начало на поява на презимували възрастни индивиди на неприятеля е отчетена в Петрич (област Благоевград), също и в областите Видин, Пазарджик и Кюстендил.

Третиране срещу възрастното на неприятеля е извършено на 0,412 хил. дка в областите Благоевград и Видин.

Телени червеи /сем. Elateridae/

До момента има данни за третираны 0,3 хил. дка срещу неприятеля в областите Велико Търново и Смолян.

Картофен молец /Phthorimaea operculella/

Начало на летеж на неприятеля в заложены феромонови уловки е наблюдаван в област Пазарджик.

Картофена мана /Phytophthora infestans/,

Отчетен е първи критичен период в Петрич (област Благоевград), където е извършено едно предпазно третиране на 1,900 хил. дка

До момента в страната не са установени други вредители.

СЕМКОВИ ОВОЩНИ ВИДОВЕ

Фенофази:

Ябълки– край на цъфтеж, ВВСН(64-65) до /Размер на завръза до 20 мм /

Круши край на цъфтеж, ВВСН(64-65) до /Размер на завръза до 20 мм /

Контрол на вредителите:

Листни въшки / сем. Aphididae/

Масова поява на **листни въшки** е установена в област Враца, Пловдив и Пазарджик. Начало на поява, плътност около и над ПИВ 3-10% нападнати леторасты има в област Благоевград и Кюстендил. Вредна дейност и плътност от 2 до 5-8 бр/100 леторасты е констатирана в област Монтана. Плътността на листните въшки остава все още ниска на този етап от фенологичното развитие на културата.

Листозавивачки /сем. Tortricidae/

Начало на вредна дейност на листозавивачки и плътност над ПИВ /(12-18 бр./100 розетки е установена в област Кюстендил. Масово вредна дейност на листозавивачки се отчита в област Пловдив и Пазарджик, като плътността не надвишава ПИВ.

Начало на вредна дейност на **листогризеци** е установена в област Монтана с плътност /от 0 до 2-4 бр.дърво /. В област Враца се наблюдава начало на поява и масово нападение.

Ябълкова плодова оса/Hoplocampa testudinea/

В област Стара Загора е установено начало на летеж, масов летеж, начало на яйцеснасяне. Начало на излюпване е констатирано в област Пазарджик, Пловдив и Кюстендил.

Ябълков плодов червей /Laspeyresia pomonella/ = /Cydia pomonella/

Начало на летеж на пеперуди от първо поколение на неприятеля е констатирано в областите: Благоевград, Пазарджик, Сливен, Ловеч, Монтана, София област, Силистра и Търговище.

Червен оwoщен акар /Panonychus ulmi/

Начало излюпване на зимните яйца и вредна дейност на ларви се наблюдава в периода 14-25.04.18 в област Благоевград, където плътността е над ПИВ. В Пазарджик първи възрастни се появяват на 18.04.18 г. Начало на вредна дейност- е установена в област Пловдив. В останалите области на страната плътността на неприятеля е под регистрираните ПИВ.

Кръгломиниращ молец /Cemiosoma scitella /= /Leucoptera malifoliella/

Начало на летеж на пеперуди от първо поколение на неприятеля е наблюдавано от 16.04.18 г. Пловдив и Пазарджик, а от 18-22.04.18 г. в Стара Загора и Кюстендил. Начало на яйцеснасяне е наблюдавано в Пазарджик, Пловдив и Кюстендил.. В област Пазарджик плътността на неприятеля е много ниска.

Калифорнийска щитоносна въшка /Quadraspidotus perniciosus/

Наблюдава се начало на летеж на мъжки индивиди по феромон в областите: Пазарджик и Пловдив.

Струпяване по ябълката /Venturia inaequalis/

Установени са първи петна по листата в област Благоевград, Пазарджик и Сливен. Начало на конидиална форма по листата, масови прояви, 3 инкубационни периоди от средна и силна степен в област Пловдив. До 5% нападение по листата в района на Благоевград.

Брашнеста мана по ябълката /Podosphaera leucotricha/

В област Благоевград е установена системна форма на болестта , а след това масово спорообразуване по леторастите. Нападнати са 2-3 % летораста при чувствителните сортове. В Кюстендил повредените клонки са 2 %. В Пазарджик е отчетена начало на поява на локална форма на брашнеста мана.

/Erwinia amylovora/

Първа проява по чувствителни сортове в област Пазарджик се наблюдава от от 10.04.2018.

КОСТИЛКОВИ ОВОЩНИ

Фенофази :

Череша - „край на цъфтеж” и „нарастване на завръза”.

Фенофаза „избистряне” са ранните сортове череша в Пловдив.

Сливи - „нарастване на завръза”.

Фенофаза „край на цъфтеж” - Добрич и Бургас.

Праскови – от „цъфтеж край ” до „нарастване на завръзките”

Кайсии - „цъфтеж край ” до „нарастване на завръзките ”

Контрол на вредителите:

Вишнев (черешов) хоботник /Rhynchites auratus/

И през пролетта на 2018 г. плътността на неприятеля във всички райони на стратаната е под ПИВ. Третиране е проведено на 1 355 дка в областите Разград и София област.

Мъхнат бръмбар /Epicometis hirta/

През последните години мъхнатия бръмбар се очертава като основен неприятел по черешите по време на цъфтежа. Плътността му е около 4-6 % повредени съцветия. През 2018 г. вредната дейност е съсредоточена в районите на Бургас, Пазарджик, Пловдив и Кюстендил

В черешовите насаждения вредят различни видове **листозавивачки, педомерки, гъботворка, ларви на костилкоплодова листна оса**. След цъфтежа е проведено третиране в Кюстендил, Пазарджик и Разград, където плътността на неприятелите е около и над ПИВ.

Ежегодно в Бургас, Разград и Монтана плътността на **листогризещите гъсеници** при сливи е около ПИВ.

Листни въшки /сем. Aphidida /

От средата на месец април започна масова вредна дейност и образуване на колонии от черна черешова листна въшка. До момента неприятелят е около и под ПИВ, като плътността му се очаква да се увеличава през следващия месец.

Отчетено е повишаване на популационната плътност от листни въшки при сливи. Третиране е проведено в областите Бургас и Пловдив.

Нападение от листни въшки по прасковите е отчетено в района на Пловдив, Пазарджик, Стара Загора, Сливен и Благоевград.

Черешова муха /Rhagoletis cerasi/

Достигната е ефективната температурна сума за начало на имагениране на черешовата муха. Начало на летеж е отчетен в Пазарджик на 27 април. Във всички черешопроизводителни райони на страната са поставени жълти лепливи плоскости за проследяване на началото и динамиката на летеж на мухата.

Ранно кафяво гниене /Monilinia laxa/

Сухото и горещо време в периода на цъфтеж на черешите подтисна развитието на гъбната болест. Локалните валежи, сутрешните роси и ниски температури създадоха условия за проява на ранно кафяво гниене, но степента на нападение е ниска – единични повреди по чувствителни сортове. Проведени са профилактични предцъфтежни и следцъфтежни третираня по сливовите насаждения. Установени са единични прояви на гъбната болест по цветове и клонки. До края на месец април проявлението на болестта е слабо.

В района на Благоевград в края на месеца по прасковата е установено нападение над ПИВ върху 280 дка. Към момента пораженията по кайсиите в района на Пазарджик са без икономическо значение. Успешно поведени следцъфтежни третираня в цялата страна са върху площи от 11,806 х. дка

Сачмянки по костилковите /род. Stigmina, Pseudomonas, Xanthomonas/

Първи петна от сачмянка са установени от началото на месец април. Нападението е от слаба до средна степен. Проведено е едно до две профилактични пръскания.

Проведено е профилактично третиране на по-голяма част от сливовите насаждения. Единични петна от сачминки е наблюдавано в Пловдив и Търговище. При прасковите е отчетена слаба степен на нападение от болестта в района на Пазарджик и средна степен на нападение в Пловдивския регион. Към момента се отчита слаба степен на нападение по кайсиите в Силистра и средна степен в Пловдив.

Бяла ръжда (цилиндроспориоза) по черешата и вишната /Blumeriella jaarii/

Проявление на болестта по листата на череша и вишна до момента е установено само в Кюстендил. Проведено е предпазно следцъфтежно третиране.

Черна сливова плодова оса /Hopllocampa minuta/

През месец април е отчетен летеж, яйцеснасяне и начало на излюпване лъжегъсениците на осата. Намножаването на осата е типично за масиви с пропуски в растителнозащитните мероприятия.

Сливов плод червей /Laspeyresia funebrana/=/Grapholita funebrana/

В повечето райони на страната, където има сливови насаждения, е отчетен начало на летеж на сливов плод червей. Денонощните температурни амплитуди задържаха развитието на неприятеля и не е установено начало на яйцеснасяне. Няма проведени третирания.

Обикновена сливова щитоносна въшка /Parthenolecanium corni/

Разпълзяване на ларвите на сливовата щитоносна въшка е наблюдавано в Пловдив и Пазарджик. Плътноста на неприятеля в Пловдив е над ПИВ. Обявени са по едно преди и следцъфтежни пръскания само в този район.

Източен плод червей /Grapholita(Aspila) molesta/

В Пловдив и Пазарджик в началото на месеца е регистриран летеж на 1-во поколение на неприятеля. През втората половина на месеца е отчетен начало на летеж в Бургас, Стара Загора, Ловеч, Сливен и Силистра.

Анарзията /Anarsia lineatella/

През втората половина на април е наблюдавана вредоносна дейност на гъсениците от презимувалото поколение в Благоевград, Бургас, Пазарджик, Сливен. Третирани са 17.200 х. дка. Регистриран е летеж на пеперуди от лятното поколение на 23.04. в област Благоевград.

Черничевата щитоносна въшка е установена в градини от Благоевградски регион. Наблюдавана е активност в развитието на неприятеля.

Къдравост по праскова /Taphrina deformans/

Отлични условия за развитие на болестта се създадоха в цялата страна през тази пролет. Третиранията срещу зимуващата форма на къдравостта в по - голямата част от страната приключи до началото на месец април. Проява на болестта е отчетена в района на Благоевград, нападение от 1-2 степен, 5-25 % накъдрени листа. Поражения има в Пазарджик , Сливен и Пловдив, наблюдавани през втората половина на месеца.

Брашнеста мана по праскова /Sphaerotheca pannosa var. Persicae/

В Пловдив, Сливен и Бургас има сигнализирани третирания срещу болестта - при окапване на венчените листенца и показване на завръза. Третираны площи -26,590х. дка.

Д-Р ДАМЯН ИЛИЕВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ДВ/РЗККППЗ/БАБХ